

Latvijas Lingvistikas olimpiāde 2017

Otrā kārtā, 19. februāris

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nolikumus! Lai ietaupītu Jūsu laiku, uzdevumos, kur ir jāpaskaidro Jūsu risinājums, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu! Tā vietā izklāstiet Jūsu novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot teikumus 17. un 23., var pamanīt, ka abos izmanto priedēkli X-..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli X- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (10 punkti). Doti vārdi esperanto¹ valodā un to latviskie tulkojumi:

1. aliam	citā laikā	8. kiomo	daudzums
2. aliel	citādi	9. neniala	beziemesla (<i>īpašības vārds</i>)
3. ĉiamo	mūžība	10. neniam	nekad
4. ĉie	visur	11. tial	tāpēc
5. kia	kāds?	12. tiama	toreizējs
6. kie	kur?	13. tiom	tik
7. kielo	darbības veids		

1. jautājums. (4 punkti) Pārtulkojiet sekojošos vārdus latviešu valodā!

14. **alial**   15. **nenio**   16. **ĉiel**   17. **tie**

2. jautājums. (6 punkti) Pārtulkojiet sekojošos vārdus esperanto valodā!

18. **cits**   19. **nekur**   20. **iemesls**   21. **visuresošs**   22. **tā** (tādā veidā)

2. uzdevums (20 punkti). Ir doti novecojuši² kārtas skaitļa vārdi somu³ valodā un to vērtības jauktā secībā:

A. kolmasneljättä	1) 27.
B. viidesviidettä	2) 33.
C. neljäskahdeksatta	3) 35.
D. seitsemäskolmatta	4) 45.
E. viidesneljättä	5) 74.

1 jautājums. (8 punkti) Noskaidrojiet, kas kam atbilst!

2 jautājums. (6 punkti) Pierakstiet somiski: 23. ; 68. !

3 jautājums. (6 punkti) Izklāstiet Jūsu novērojumus par somu skaitīšanas sistēmu!

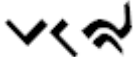

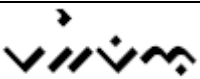

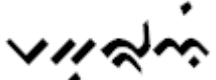
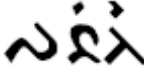

¹Esperanto ir starptautiskai saziņai domāta mākslīga valoda, kuru 1887. gadā izstrādāja L. Zāmenhofs. Pašlaik esperanto valodā runā pēc dažādiem novērtējumiem no 100 tūkstošiem līdz 2 miljoniem cilvēku, dažiem no kuriem tā ir dzimtā valoda.

ĉ izrunā aptuveni kā latviešu ģ.

²Šādus skaitļa vārdus izmantoja 19. gadsimtā.

³Somu valoda pieder urāliešu valodu saimes somugru grupai. Tajā runā ap 5.4 miljoniem cilvēku, lielākoties Somijā.

3. uzdevums (25 punkti). Doti bugu⁴ valodas vārdi vienkāršotā transkripcijā, tradicionālajā lontaras⁵ rakstības sistēmā, kā arī to latviešu tulkojumi:

1.	ana?		bērns	10.	manre		ēst
2.	baine		sieva	11.	maṅaleale		žāvāties
3.	dauṅ		lapa	12.	mareṅkaliṅa		dzirdēt
4.	garaṅkaṅ		lielais zirneklis	13.	ma?dempə?		mest
5.	gəmmə?		mats	14.	ma?gajaṅ		durt
6.	makkədaa		runāt	15.	ma?jama		strādāt
7.	makkokko		kost	16.	monri		mugura
8.	makunrai		sieviete	17.	pabbiṅəṅ		jumts
9.	malampe		garš	18.	timpa?		atvērt

1. jautājums. (5 punkti) Vārdam (koṣṭ) teorētiski ir iespējami vairāki transkripcijas varianti. Norādiet visus šādas neviennozīmības iemeslus un uzrakstiet jebkurus divus no iespējamiem transkripcijas variantiem!

2. jautājums. (8 punkti) Uzrakstiet sekojošos vārdus lontaras rakstības sistēmā!

19. gəṅkəṅ (turēt)

21. metauu (baidīties)

20. bola (māja)

22. mannampu? (sist)

3. jautājums. (2 punkti) Bugu vārdiem nav raksturīgas vairāku pēc kārtas esošu līdzskaņu virknes, tomēr pastāv dažas bieži sastopamas līdzskaņu kombinācijas, kas atspoguļojas lontaras rakstības sistēmā. Uzrakstiet tās visas!

4. jautājums. (2 punkti) Lontaras rakstzīmes tradicionāli iedala divās grupās – **indo? surə?** un **ana? surə?**, kas apzīmē dažādus skaņu tipus. Kuras no lontaras rakstzīmēm ietilpst **indo? surə?** grupā, un kuras **ana? surə?** grupā? Kā Jūs iztulkotu šo grupu nosaukumus?

5. jautājums. (8 punkti) Izklāstiet Jūsu novērojumus par lontaras rakstības sistēmu!

⁴Bugu valoda pieder austronēziešu valodu saimes malajiešu-polinēziešu grupai. Tajā runā ap 5 miljoniem cilvēku Indonēzijā.

ʔ, ŋ ir īpaši bugu valodas līdzskaņi, **ə** – īpašs bugu valodas patskanis

⁵Lontara – rakstības sistēma, kuru tradicionāli izmanto Indonēzijas Sulavesi salā malajiešu-polineziešu grupas valodu pierakstam.

4. uzdevums (25 punkti). Doti vārdu savienojumi ziemeļandamaniešu⁶ valodā un to latviskie tulkojumi:

1.	ŋ a tat	tava mēle	13.	ʈ^h a lae	manas aukslējas
2.	ŋ oŋ ʈə:	tava plauksta locītava	14.	ŋ ot car	tavas krūtis
3.	ʈ^h e tei	manas asinis	15.	ŋ o mətə	tava kāja
4.	ŋ e meca	tavas aknas	16.	ʈ^h a p^hoŋ	mana mute
5.	ŋ oŋ kara	tavi nagi	17.	ŋ er ʈoŋ	tavs apakšdelms
6.	ʈ^h ot loŋə	mana kakla apakšējā daļa	18.	ʈ^h o roŋo	mana potīte
7.	moco tər co	vistas galva (nocirsta)	19.	kaʈa oŋ kərə	meitenes plauksta
8.	ʈoʈa er bala	zēna roka	20.	bun tər p^hir	gliemežvāka asā mala
9.	erən te meca	brīža aknas (izņemtas)	21.	n ico k^hider	viņu kokospalma
10.	meŋe ico boa	mūsu zeme	22.	ʈ^h er juk^hu	mana virslūpa
11.	ŋ ico cao ot bə	tava suņa mugura	23.	k^hider tər ʈoŋ	kokospalmas zars
12.	n e burəŋoʈə:	viņu ribas	24.	ʈ^h oŋ kərə tot bə	manas plauksta virspuse (aizmugure)

1. jautājums. (2 punkti) Pārtulkojiet latviešu valodā sekojošos vārdu savienojumus!

25. **moco er co**
26. **ʈoʈa ico bun**
27. **ʈ^h ot bə**

2. jautājums. (8 punkti) Doti vēl daži ziemeļandamaniešu vārdi: **kenap** ‘pirksti’, **jo** ‘māja’, **nək^ho** ‘vaigi’, **sudu** ‘zarnas’, **fēc** ‘krūka’. Pārtulkojiet ziemeļandamaniešu valodā!

28. viņu pirksti
29. tava māja
30. meitenes vaigi
31. manas zarnas
32. krūkas atvere

3. jautājums. (3 punkti) Dots vēl viens ziemeļandamaniešu vārds: **ra** ‘cūka’. Pārtulkojiet ziemeļandamaniešu valodā sekojošo vārdu savienojumu! Ja Jums šķiet, ka ir iespējams vairāk nekā viens tulkojums, norādiet tulkojumus, un paskaidrojiet, kur ir atšķirība.

33. cūkas kāja

4. jautājums. (12 punkti) Izklāstiet Jūsu novērojumus par ziemeļandamaniešu valodu!

⁶Ziemeļandamaniešu valoda, kas pieder andamaniešu valodu saimei, ir tuvu izzušanai. Tajā runā vien daži (ne vairāk kā 5) cilvēki Andamanu salās, kuras ietilpst Indijas sastāvā.

ŋ, ɲ, ʈ ir īpaši ziemeļandamaniešu līdzskaņi, bet **ɛ, ɪ, ə** – īpaši ziemeļandamaniešu patskaņi; rakstzīme **h** pēc patskaņa apzīmē tā aspirāciju (izrunu ar paspēcinātu izelpu).

5. uzdevums (20 punkti). Ir doti teikumi maoru⁷ valodā un to latviskie tulkojumi:

1. Ka oma nga kohine.	Meitenes skries.
2. Kaore raua i whaia e taua.	Es un tu nenokērām viņus abus.
3. I kitea e matou nga ngeru.	Es un viņi redzējām kaķus.
4. Kaore i moe nga kuri.	Suņi negulēja.
5. Ka ngaua matou e raua.	Viņi abi sakodīs mani un viņus.
6. Kaore ratou i kaukau.	Viņi visi nepeldēja.
7. I whaia taua e nga kohine.	Meitenes noķēra mani un tevi.
8. Ka moe taua.	Es un tu gulēsīm.
9. Kaore i ngaua e nga ngeru nga kohine.	Kaķi nesakoda meitenes.

1. jautājums. (3 punkti) Pārtulkojiet latviešu valodā:

10. **I ngaua ratou e nga kuri.**
11. **Kaore taua i oma.**
12. **Kaore maua i kitea e nga kohine.**

2. jautājums. (6 punkti) Pārtulkojiet maoru valodā:

13. Es un jūs nesakodām suņus.
14. Es un viņš peldējām.
15. Suņi noķers kaķus.

3. jautājums. (11 punkti) Izklāstiet Jūsu novērojumus par maoru valodu!

Uzdevumu komplekta sastādīšanā un testēšanā piedalījās Aleksejs Peguševs, Andris Kārlis Straupenieks-Brancis, Anna Brikmane, Artūrs Semeņuks, Daniels Krimans, Darja Orlova, Estere Šeinkmane, Ilona Prikule, Irina Česnokova, Jevgēnijs Kapituļskis, Natālija Perkova, Simona Striževska, Šonita Koroļova un Vladimirs Ļitvinskis.

Uzdevumu autori: Aleksejs Peguševs (1., 2. un 4. uzd.), Artūrs Semeņuks (3. uzd.) un Ivans Deržanskis /Bulgārija/ (5. uzd.)

---

⁷Maoru valoda pieder austronēziešu saimes polinēziešu atzaram un ir viena no Jaunzēlandes oficiālajām valodām. Tajā runā ap 30 tūkstošu cilvēku.